

LUYỆN TẬP VỀ THAO TÁC LẬP LUẬN SO SÁNH

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- Có kỹ năng so sánh.
- Biết vận dụng lập luận so sánh để viết đoạn văn có sức thuyết phục, hấp dẫn.

1. Đọc các đoạn trích sau và cho biết lập luận so sánh được sử dụng trong đó.

a) "Sách giống như thức ăn. Có thứ chỉ nếm, có thứ có thể ăn nhiều. Chỉ có một ít thứ là cần nhai kỹ, ăn chậm để thấy vị ngon. Cho nên có sách chỉ đọc một phần, có sách chỉ cần biết sơ lược, còn có một ít sách thì phải đọc hết, đọc kỹ, đọc đi đọc lại".

(Ph. Bê-con)

b) "Những kẻ nho nhoe năm ba câu học vấn, mắt sáng nhỏ như hạt đậu, kính lịch chẳng ra khỏi nhà, gặp một vài chú đi cày, năm ba chị hàng xén đã tưởng mình là trí thức, trên trời dưới đất chỉ có một mình ta, không phải là người tự trọng.

Người tự trọng vốn ở trong nhân quần, vốn tồn kính bạc tiền bối, tài đức kiến thức tự đủ, việc đã làm không sợ khó, trí đã định không rụt rè, thân mình mình tự trị, không sai pháp luật, không trái đạo lí, không dối mình, không dối người, không thấy người giàu sang, quyền quý mà nịnh hót, không thấy người bản tiện mà khinh bỉ".

(Theo Nguyễn Bá Học)

c) "Nhưng tôi còn thấy thu là mùa yêu. Với lòng tôi, trời đất chỉ có hai mùa : xuân với thu, hai mùa đặc biệt ý nhị, hai mùa có bình minh. Từ xuân sang hè, là từ ấm sang nóng, từ thu sang đông, là từ mát sang lạnh, sự thay đổi làm ta bực tức mà lại không có gì thực mới cả ; đông với hè chỉ là sự thái quá của thu với xuân. Chứ còn từ đông sang xuân, sao mà sung sướng thế ! Lạnh chuyển ngược sang ấm, từ một điều rất khó chịu chuyển ngược sang điều rất dễ chịu. Theo lẽ ấy, hè sang thu là bao nhiêu khoái trá cho giác quan ; được rời bỏ lửa chói chang, mà vào trong nước hiền hoà, mát mẻ. Xuân với thu là hai bình minh trong một năm, sự đổi thay hệ trọng nhất cho tâm hồn. Và bởi vậy, thu cũng là một mùa xuân,...

Thu cũng là một mùa xuân ! Tôi tìm thấy cái khoái lạc đó. Tôi nghe rất đúng. Đầu xuân là bình minh ấm của lòng tôi ; đầu thu là bình minh mát của lòng tôi. Và ấm hay mát, thu hay xuân, lòng tôi cũng rạo rục những tiếng mùa, ái tình ghé môi gọi lời trong gió,...

Mỗi lần thu sang, mắt tôi chưa thấy mờ chân trời, chưa trông cây lá thêm xanh, mà da tôi đã nghe trước những mũi kim dịu dàng của không khí. Hơi mát kích thích, thoảng nghe lành lạnh, máu tôi vội vàng cưỡng lại, chạy hăng và khoẻ lên. Sự sống trong mùa xuân tung bừng ra ngoài, thì giữa mùa thu, sao mà đầy một vị mẫn nồng kì dị, có hơi gượng gạo trong niềm sung sướng, và trong nỗi tràn đầy, phải chăng có lẫn một màu đắng cay...".

(Xuân Diệu)

2. Dùng thao tác so sánh để phát triển các ý kiến sau và viết thành đoạn văn :

- a) Đọc cuốn sách hay cũng như trò chuyện với người bạn thông minh.
- b) Đọc cuốn sách hay đối với trí tuệ giống như thể dục đối với cơ thể.

(Gợi ý : câu a có hai so sánh : đọc và trò chuyện, sách hay và người bạn thông minh. Hai so sánh đều nhằm làm sáng tỏ việc đọc sách và niềm hạnh phúc được đọc sách hay.)

Câu b cũng có hai so sánh như câu a, nhưng ở một phương diện khác : đọc sách là thể dục đối với trí tuệ.)

3. Chọn một trong các đề sau, dùng thao tác so sánh viết đoạn văn trình bày luận điểm của mình về các hiện tượng trái ngược :

- a) Vị tha và ích kỉ
- b) Cho và nhận
- c) Tự phụ và tự ti
- d) Tôn trọng pháp luật và bất chấp pháp luật.

(Gợi ý : Từ quan hệ khác biệt của hai hiện tượng hãy xác định cho mình một quan điểm, luận điểm. Từ đó vận dụng so sánh để làm bật lên quan điểm luận điểm.)